

TALLINNA KESKRAAMATUKOGU ARENGUKAVA 2005- 2009

Tegevuskava 2007. aastaks

PEAEESMÄRGID:

1. Kogu kujundamine lähtuvalt raamatukogu tegevuse põhieesmärgist

Tegevuskava 2007. aastaks:

- Haabersti Vabaaja Keskuses 2007. a kevadel avatava Nurmenuku raamatukogu kogu komplekteerimise alustamine. Raamatukogu kogu põhineb endise Salme raamatukogu kogul.
- Raamatukogu-bussi kogu komplekteerimise põhimõtete väljatöötamine. Aasta teises pooles kogu komplekteerimise käivitamine (kui bussi hange on toimunud).

2. Lugejateeninduse arendamine

Tegevuskava 2007. aastaks:

- Peale Rahvaraamatukogu seaduse muudatuste jõustumist esitatakse volikogule kinnitamiseks Keskraamatukogu kasutamise eeskiri (märts-aprill).
- Jätkatakse lugejatelt tähtjaks tagastamata teavikute ja viiviste sissenõudmist inkassofirma kaudu, inkassofirmale antakse üle kõik võlgnevused, mis on vanemad kui 31.12.2006.
- Jätkatakse lahenduse leidmist võlgnevuste regulaarseks sissenõudmiseks inkassofirma kaudu, andes inkassofirmale võlgnevusi üle pidevalt umbes poole aastase tsükliga, laskmata võlgnevustel muutuda pikaajalisteks. Eesmärgiks on tagada tähtjaks tagastamata raamatute kiire kättesaamine ja uuesti ringlusesse andmine.
- Alustatakse ettevalmistusi raamatukogubussi ostmiseks, teenuse ja sellega seotud lahenduste (IT, sidelahendused) väljatöötamiseks. Viiakse läbi riigihange raamatukogubussi ostmiseks.
- Jätkatakse ettevalmistusi muusikaosakonna arendamiseks.

Eesmärk on välja arendada muusika- ja filmikeskus, mis pakub võimalusi loovaks enesearenduseks, hobidega tegelemiseks ja vaba aja veetmiseks. Projekti kohaselt on lisaks kogu- ja teenindusalale I korrusel kaks klaveriharjutusruumi ja saal; keldrikorrusel videosaal, kaks harjutusruumi (neist üks ansamblile ja teine muude muusikariistade harjutamiseks), stuudioruum ja hoidlad.

Lisaks tavapärastele raamatukoguteenustele pakuks uus muusikaosakond järgmisi lisateenuseid:

- muusikariistade (klaver, kitarr, süntesaator jm) kohalkasutamine,

- mitmete arvutiprogrammide (noodigraafika, kirjastamine, disain) kasutamise võimalus,
- skaneerimine,
- stuudioteenus: omaloomingu salvestamine, audio-video montaaž, materjali salvestamine CDle/DVDle,
- vaba lava kasutamise võimalus.

- Jätkatakse vanaraamatu kataloogimisega. Aasta lõpus esitletakse vanaraamatu kogu ja korraldatakse rõdusaali kasutamine lugejate poolt vanaraamatu koguga töötamiseks.

- Et saada avviste laenutamise õigust, osaletakse aktiivselt muusikaraamatukogusid ühendavate töögruppide töös.

- Tutvutakse laenutusautomaatide ja sorteerijate tööpõhimõtetega ning uuritakse nende kasutuselevõtmise võimalusi eestikeelse ja võõrkeelse kirjanduse osakonnas, kus laenutuste koormus on kõige suurem.

Laenutusprotsessi automatiseerimiseks kasutatakse laenutusautomaati, millega lugeja vormistab endale ise laenutuse või tagastab raamatu; sorteerija jaotab teavikud vastavalt liigile. Laenutusprotsessi automatiseerimine vähendab raamatukoguhoidjate koormust, andes töötajatele rohkem aega tegeleda konsultanditööga ja kirjanduse soovitamiseiga lugejatele.

- Juurutatakse uus server. Uus server võtab vanalt serverilt üle põhifunktsioonid, kuid saab lisaks tarkvaraserveri funktsiooni. Sinna koondatakse praegu hajutatult töökohaarvutites töötavad programmid, millel on olemas serveriversioon ja mitu kasutajat.

- Alustatakse IT-infrastruktuuri arengukava tegemisega.

- 2006. a ei realiseerunud skaneerimisteenuse käivitamine. Linnakantselei IT-teenistus rahastas küll raamatukogu uue serveri ja 30 arvuti ostmist, kuid skannerite ostuks raha ei jagunud. 2007. a korraldatakse oma taotlust osta igale raamatukogule skanner ja vastav tarkvara, mis seatakse üles lugemissaalis, võimaldamaks raamatukogu kasutajal skaneerimisteenust kasutada.

Skaneerimisteenusega kaasneb projekt „Tallinn ja tallinlased fotodel”, mille eesmärk on tihendada Tallinna elanike seotust oma kodulinnaga ja tugevdada oma kogukonna tunnet. Projekti käigus saavad tallinlased võimaluse skaneerida ja salvestada andmebaasi isiklikke fotosid, mis on seotud Tallinna linnaga (seotud mingi hoone, loodusliku paiga, linnaelu olulise sündmusega jne); fotoga koos tuleb täita ka küsitlusleht fotol kujutatud kohta. Keskraamatukogu raamatukogudes seatakse üles skannerid ja vastav tarkvara ning raamatukogu korraldab vajadusel inimeste väljaõppe ja juhendamise. Küsitluslehe koostamine toimub koostöös Tallinna Linnamuuseumiga. Linnamuuseum vaatab teatud ajavahemike järel sisestatud fotod, kuna sisestavate fotode hulgas võib olla ka unikaalseid ja linna ajaloo seisukohast väärtuslikke fotosid. Fotode andmebaas on avalik ja seda on võimalik jooksvalt Keskraamatukogu kodulehekülje kaudu vaadata. Andmebaasis olevate fotode põhjal on võimalik edaspidi koostada näitusi, anda välja fotoalbumi vms. Projekti lõppedes on otstarbekas anda andmebaas üle Eesti Rahva Muuseumile.

2A. Lõpetada üleminek arvutiteenindusele kõigis raamatukogudes 2007. aasta lõpuks

2006. aasta jooksul läksid arvutilaenutusele Pelguranna raamatukogu, Sõle raamatukogu eestikeelse kirjanduse osas, Tondi ja Männiku raamatukogu. 2007. aasta jaanuarikuu I pooles alustasid arvutilaenutust Sõle raamatukogu venekeelse kirjanduse osas ja Väike-Õismäe raamatukogu.

Tegevuskava 2007. aastaks:

- Teavikute sisestamist jätkab Kopli raamatukogu ning läheb arvutilaenutusele üle 2007. a II pooles.
- 2000. a oktoobris alustas meie raamatukogu raamatukogutarkvara INNOPAC juurutamist, 1. jaanuarist 2001 alustati töötlusosakonnas uute raamatute sisestamist. Esimese raamatukoguna läks arvutilaenutusele üle Kadrioru raamatukogu 2001. aasta oktoobris. Raamatute sisestamine on toimunud igapäevatöö kõrvalt teenindust katkestamata. Keskraamatukogu 100. aastapäevaks on kõik raamatukogud arvutilaenutusel ning meie kogu sisestatud elektronkataloogi.

2B. Lugejaile vajaliku info kättesaadavuse tagamine, kasutades kaasaegseid elektroonilisi andmebaase ja paber kandjal infoallikaid

2006. aastal käivitati arvuti algõppe koolitus „50+“ eakatele lugejatele eestikeelse kirjanduse ja võõrkeelse kirjanduse osakonnas ning suuremates harukogudes, koolitustega jätkatakse aastal 2007.

Tegevuskava 2007. aastaks:

- Eestikeelse kirjanduse osakonnas töötatakse välja gümnaasiumiõpilastele infootsingu koolitusprogramm.

2C. E-teeninduse edasiarendamine

Tegevuskava 2007. aastaks:

- Lõpetatakse tööd lastekataloogi ja –lehe kasutuselevõtuks, esitlus toimub kevadel.
- Kuna interneti kasutamine on üha populaarsem, tegeletakse raamatukogu kodulehekülje arendamisega: kirjanduslik veeb noortele, virtuaalnäitused, e-küsimustikud; alustatakse muusikalehe (blogi, teemavärv jms) ülesande püstitamisega.
- Kuna uudiskirjanduse tutvustamine senisel kujul ei täida lugejate vähese huvi tõttu oma eesmärki, töötatakse välja uudiskirjanduse tutvustamise kontseptsioon virtuaalses keskkonnas - raamatukogu koduleheküljele rubriik „Raamatukoguhoidja soovitab“.
- 2006. aastal ei käivitud ID-kaardi kasutuselevõtt lugejapiletina (raamatukogutarkvara ei võimalda digiallkirja salvestamist) ega ka SMS-i teel meeldetuletuste saatmise programm (Eesti firma lahendus ei sobinud, uuritakse Innovative Interfaces Inc. toodet). Mõlema programmi käivitamiseks jätkatakse lahenduse otsimist.

- Luuakse arvutite broneerimis- ja haldamissüsteem.

Lugejaarvutite haldamise paremaks korraldamiseks on vaja luua arvutitöökohtade andmebaas ja tarkvara, mis võimaldaks töötajal lugejaarvuteid broneerida, eraldada kasutusaega ja vajadusel kasutusaega katkestada. Samuti saab lugeja veebi kaudu arvutit ette broneerida. Nii eelregistreerimisel kui arvuti taga tööd alustades toimuks kasutaja tuvastamine raamatukogutarkvara lugejaandmebaasi kaudu. Töötajate moodul võimaldaks eelpool toodud teenuste kohta ka statistikat ja aruandeid.

- Ülemaailmse raamatukogude teatmeteeninduse võrgustiku *QuestionPoint*'iga ühinemine ei ole seoses sobiva EL finantseerimisprogrammi leidmisega realiseerinud. Käesoleval hetkel on võimalik Tallinna Keskraamatukogu koduleheküljel esitada projekti raames infopäringuid saksa keeles ning Berliini Kesk- ja Regionaalraamatukogu kodulehel eesti keeles. 2007. aastal jätkatakse eelpool toodud projekti juhtiva partnerraamatukogu poolt sobiva programmi leidmist.

- Arendatakse edasi veebipõhise muusikalaenutuse *Online music download* projekti.

Online music download on teenus, mis võimaldab raamatukogudel pakkuda oma kasutajatele helisalvestiste (tasuta) laenutamist läbi interneti. Laenutuseks loetakse salvestise allalaadimist otse oma koduarvutisse ning selle kasutamist kindlaksmääratud perioodi vältel. Allalaaditud salvestist ei saa kopeerida. Edasiarendatult võiks teenus hõlmata ka nootide samalaadset laenutamist. Sarnast teenust pakub näiteks pakuvad näiteks Taani, Rootsi ja Hollandi raamatukogud.

2006. aastal tegelesime teenuse tutvustamisega erinevatele raamatukogudele, kuid Eesti tingimustes tekitab nii ebatraditsiooniline teenus esialgu palju küsimärke, eriti seoses autoriõigusega. Kavatsime 2007. aastal ideed tutvustada laiemalt (autoriõigusega seotud organisatsioonid, Eesti plaadifirmad).

3. Raamatukogu muutmine laste- ja noortesõbralikumaks

Tegevuskava 2007. aastaks:

- Seni olulisimaks peetud sihtgrupi – lapsed - kõrval keskendutakse nüüd ka teismelistele noortele. Selleks töötatakse välja kontseptsioon, kuidas raamatukogus pakutavat muuta noortele atraktiivsemaks (osalemist võimaldavad üritused, nn noorteiidolite kaasamine jms).
- Kodulehekülge täiendatakse noortele suunatud ja osalemist võimaldavate kirjandusteemaliste lisadega - kirjandusliku omaloomingu avaldamine, foorum kirjanduslikel teemadel.
- Eestikeelse ja võõrkeelse kirjanduse osakonna lasteteeninduse eestvedamisel viiakse läbi koolivaheaegadel temaatilisi programme, kaasates programmi läbiviimisesse suuremad haruraamatukogud; samuti kaks korda aastas ülelinnalisi kirjanduslikke viktoriine. Jätkatakse suvist lugemisprogrammi.
- Jätkatakse temaatiliste raamatukogutundide läbiviimist (muusikaosakond, võõrkeelse kirjanduse osakond, eestikeelse kirjanduse osakonna lasteteenindus, enamik harukogudest).

4. Lugejauuringute regulaarne läbiviimine

Tegevuskava 2007. aastaks:

- Eestikeelse kirjanduse osakonna lasteteeninduses küsitlus “Mida laps ootab raamatukogult” (aprill-mai).
- Võõrkeelse kirjanduse osakonnas küsitlus „Kuidas olete rahul e-teenustega” (oktoober-november).

5. Personali arendamine ja koolitamine, et hoida töötajaid omal alal heal tasemel ja arengutega kursis

Tegevuskava 2007. aastaks:

- Koostatakse ja võetakse kasutusele uue töötaja infokaust, tagamaks uue töötaja parem informeeritus ja kiirem sisseelamine.
- Tagamaks töötajate parem informeeritus, uuendatakse siseveeb (intranet).
- Jätkatakse arenguveestluste süsteemi juurutamist, esimest korda viiakse läbi arenguveestlused harukogu töötajatega.
- Raamatukoguhoidjate sisekoolitusel keskendutakse järgmistele teemadele: kirjanduse tundmine, erivajadustega lugeja teenindamine, muinasjutuvestmine, seoses noortele keskendumisega noorte ja täiskasvanute koolitamiseks vajalikud oskused jne. Kord kuus korraldatakse erinevates harukogudes praktiline koolitus raamatukogutundide läbiviimisest (juht: lasteteeninduse peaspetsialist).
- Regulaarselt korraldatakse nõrgema tasemega haruraamatukogutöötajate infootsingukoolitust (eesti- ja võõrkeelse kirjanduse osakond).
- Regulaarselt korraldatakse koolitusi töötajate arvutikasutamise oskuse parandamiseks (IT-teenistus).

6. Raamatukoguhoonete renoveerimis- ja ehitustööde jätkamine

2006. aastal remonditi Kalamaja raamatukogu uued ruumid, raamatukogu alustab tööd 2007. a. veebruaris. Jätkus Nurmenuku raamatukogu ehitus (Haabersti vabaajakeskuses). Alustati Kopli raamatukogu (Kangru 13) uue hoone ja muusikaosakonna (Liivalaia 40) uute ruumide projekteerimisega.

Tegevuskava 2007. aastaks:

- Jätkub Nurmenuku raamatukogu ehitus, hoone valmib aprillis 2007.a. Viiakse läbi mööbli riigihange. Raamatukogu avatakse 2007. a. suvel.
- Taotletakse rahasid muusikaosakonna uute ruumide remontimiseks, mööbli ja tehnika ostmise rahastamiseks.
- Alustatakse Kopli raamatukogu (Kangru 13) hoone remontimist (2007. a investeeringutes 4 milj). Võimalusel taotletakse rahasid ehituse lõpetamiseks 2007. aastal.
- Taotletakse 2007. aasta eelarvesse rahasid Liivalaia 40 ruumide projekteerimiseks (võõrkeelse kirjanduse osakonna laiendus).

- Koostatakse uus kalkulatsioon Sõle raamatukogu II korruse projekteerimise, remondi ja inventari maksumuse kohta.
- Otsitakse võimalusi uute raamatukogude avamiseks Kristiines ja Lasnamäel ning Tondi ja Kadrioru raamatukogule uue asukoha leidmiseks.

7. Sihtgruppide informeerituse ja raamatukogude positiivse imago tagamine

Tegevuskava 2007. aastaks:

- Tähistatakse raamatukogu 100. aastapäeva. Olulisemad sündmused on:
 - Kogu juubeliaastat läbiv lugejaküsitlus, selgitamaks välja lugejate 100 populaarsemat raamatut erinevates kategooriates, algus jaanuaris.
 - Raamatukirjutamise võistlus „Millisena näed raamatukogu tulevikus” kogu süsteemis vene keelt kõnelevatele lastele, korraldaja võõrkeelse kirjanduse osakond, 1. veebruar – 1. mai.
 - Ajalehe tegemise konkurs „Meie raamatukogu ajaleht”, osalejad eestikeelse kirjanduse osakonnas ja haruraamatukogude lastega tegelevad töötajad koos vähemalt viie laps-lugejaga, 30. jaanuar - 8.märts.
 - Laste loomevõistlus „Sajajalgne saja-aastasest raamatukogus”, 2. aprill – 2. mai.
 - Muusikaosakonna üritustesari „Sajand raamatukogus, sajand muusikas”, neli üritust aasta jooksul.
 - Juubeliraamatu „Tallinna Keskraamatukogu” koostamine ja väljaandmine. Esitlus oktoobris.
 - Ajaloonäitus oktoobris.
 - Vastuvõtt raamatukogu praegustele ja endistele töötajatele, koostööpartneritele ja sõpradele.
- Jätkatakse eelmisel aastal alguse saanud traditsiooni korraldada Aleksander Sibula stipendiumi laureaadi väljakuulutamise päeval erialane ettekandepäev, 2007. a lasteteeninduse teemal.
- Jätkatakse 2006. aasta lõpus alguse saanud kord kuus toimuvat kirjanikega ja kirjandusega seotud inimestega kohtumise sarja „Kellaviiete”.
- Reklaamitakse raamatukoguteenuseid erinevates asutustes (koolidesse sügisel plakatid, info vahetamine Tallinna avatud Noortekeskustega, Tööstöbüroos tutvustatakse raamatukogu ja internetiteenuseid jne).
- Koostatakse lugejatele mõeldud meililist.
- Viiakse läbi raamatukogu tegevust reklaamiv väliüritus koostöös Tallinna Loomaaiaga.
- 2006. aastal jäi teostamata infovoldiku ”Kirjanduslik jalutuskäik Tallinna vanalinnas” väljaandmine ja kirjanduslike jalutuskäikude korraldamine vanalinnas. Projekt käivitatakse 2007. aasta juunis. Kirjanduslikul jalutuskäigul tutvustatakse huvilistele vanalinnas kirjandusega seotud kohti ja hooneid, kohtutakse vanalinnas elava kirjanikuga jms.